

Op 24 augustus 2000 werd de EU-verordening voor biologische dierlijke productie van toepassing. De verordening geeft de minimale eisen waaraan biologische producten in de EU moeten voldoen, maar lidstaten mogen extra publiekrechtelijke regels invoeren. Elke EU-lidstaat heeft de verordening geïmplementeerd tot nationale publieke wetgeving. Daarnaast is in elk land de nationale private regelgeving van de certificerende instanties aangepast.

Bij weidegang is voordelige huisvesting mogelijk. Foto Emiel Anssems.

Regelgeving varkenshouderij is een chaos

Eenheid binnen de EU is ver te zoeken

Na de invoering van de nieuwe EU-verordening bestaan er tussen landen nog steeds verschillen in regelgeving. Dit heeft invloed op de concurrentiepositie van de Nederlandse biologische varkenshouderij ten opzichte van andere EU-lidstaten. Uit een inventarisatie van de situatie in de gangbare varkenshouderij en de biologische landbouw blijkt, dat de belangrijkste concurrentie voor Nederland te verwachten is vanuit België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Denemarken is een belangrijke speler op de exportmarkt. De overige landen zijn potentiële of reële afzetmarkten voor Nederland.

Verschillen in regelgeving

In de zes genoemde EU-lidstaten was voor de invoering van de nieuwe EU-verordening voornamelijk sprake van private regelgeving en in enkele landen

was al sprake van publieke wetgeving. Voor de meeste landen zou invoering van de EU-verordening een versoepeling van de eisen voor biologische varkenshouderij betekenen. Omdat de meeste landen dit niet wilden, ging de implementatie van de EU-verordening gepaard met verschillen in interpretatie en met aanscherping, zodat aanzienlijke verschillen zijn ontstaan tussen de zes landen.

De belangrijkste verschillen tussen de zes landen zijn in de tabel weergegeven. Onderstaand volgt een toelichting: In Duitsland en Frankrijk is er de verplichting een deel van de voeders voor de eigen voederbehoefte op het eigen bedrijf te produceren. Tevens is een kleiner aandeel gangbare diervoeders in het rantsoen toegestaan. Dit leidt tot een verhoging van de voerkosten, omdat duurdere grondstoffen gebruikt moeten worden om de kwaliteit van het rantsoen

te waarborgen. Een gebrek aan biologische eiwitrijke grondstoffen speelt hierbij een belangrijke rol.

Als gevolg van een onzorgvuldige formulering is in de verordening geen minimale leeftijd vastgesteld voor de leeftijd waarop de biggen gespeend worden. Biggen dienen wel tot 40 dagen met natuurlijke melk gevoerd te worden. Denemarken, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk hebben in de nationale regelgeving alsnog een minimale speenleeftijd expliciet gesteld. Onvermijdelijk gevolg is een lagere worpindex.

Denemarken en het Verenigd Koninkrijk stelden een verbod in voor het opleggen van gangbare vleesbiggen en in Duitsland en Frankrijk gelden aanvullende eisen. Denemarken en Duitsland hanteren een lagere stikstofnorm voor de aanwending van organische mest. Het gevolg is dat hierdoor meer grond nodig is voor afzet van de mest.

België en het Verenigd Koninkrijk verhoogden de minimale oppervlakenormen voor de huisvesting van zeugen, met hogere huisvestingskosten tot gevolg.

In België is weidegang voor dragende zeugen verplicht, maar in het Verenigd Koninkrijk is weidegang voor alle varkens een vereiste. Ook Duitsland en Denemarken hebben verplichte weidegang in het pakket van regelgeving opgenomen.

Kostprijs effecten

De kostprijzen van biologisch varkensvlees zijn in een modelstudie berekend. Worden vervolgens de kostprijzen vergeleken, dan blijkt dat België en Denemarken een kostprijsvoordeel hebben ten opzichte van Nederland. Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk daarentegen zijn in het nadeel. (zie diagram blz. 12).

In de diagram is ook het effect van implementatie van de verordening op de kostprijs weergegeven. Het blijkt dat de

implementatie van de verordening voor België een gering voordeel oplevert ten opzichte van de Nederlandse implementatie. Geen effectverschil is er tussen de Nederlandse regelgeving en de Deense regelgeving, want in Denemarken zijn zowel kostprijsverhogende als anderzijds kostprijsverlagende aanpassingen ingevoerd. Het kostprijsverhogende effect van bijvoorbeeld verhoging van de minimale speenleeftijd is ongeveer gelijk aan het kostprijsverlagende effect van verplichte weidegang. De implementatie van de verordening door Duitsland en Frankrijk is zeer nadelig ten opzichte van de Nederlandse situatie, voor het Verenigd Koninkrijk is de nationale regelgeving juist gunstiger.

Berekend is ook wat de effecten zouden zijn bij harmonisatie van de verordening. In de dan ontstane situatie hebben België, Denemarken, Duitsland en Frankrijk een kostprijsvoordeel ten opzichte van Nederland. Het Verenigd Koninkrijk is dan in het nadeel.

Weidegang voordelig

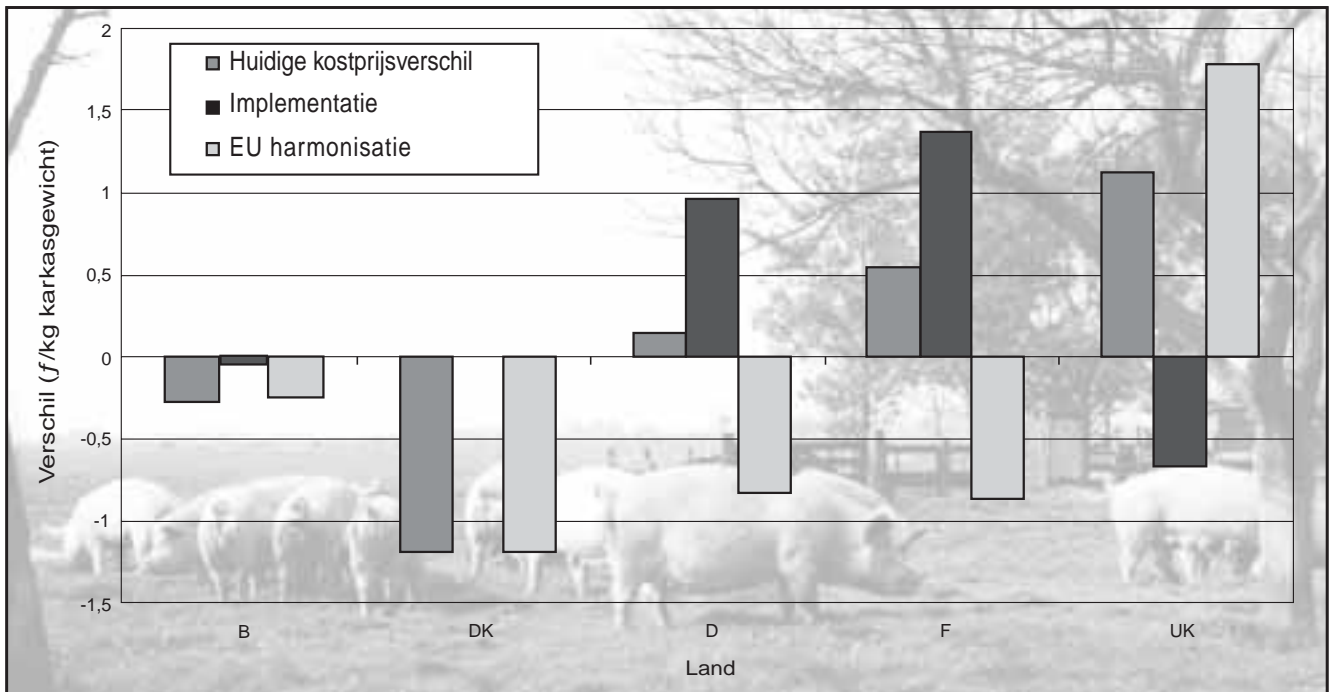
Een verplichting van weidegang lijkt te leiden tot een verlaging van de kostprijs, omdat daardoor goedkopere systemen van huisvesting gebruikt kunnen worden. Er worden geen dure stallen meer gebruikt, maar landhokken in de wei. Het is echter onbekend welke neveneffecten een verplichting van weidegang heeft. Gedacht kan worden aan een verslechtering van de technische resultaten als gevolg van een hogere voeropname in de koude perioden van het jaar. Mocht uit een aanvullend onderzoek naar weidegang blijken dat weidegang daadwerkelijk kostprijsverlagend is, dan is er een economisch gunstig perspectief voor huisvesting, dat tevens een positieve invloed heeft op het consumenten-imago van biologisch varkensvlees.

Aanpassing regelgeving noodzaak

Bij de kostprijsberekeningen bleek dat de beschikbaarheid van data ernstig te wensen over liet. Het verzamelen van zowel technische als economische ken- ►

Foto Ekoland

Verschil in kostprijs van biologisch varkensvlees t.o.v. Nederland (huidig kostprijsverschil), het door de verschillen in implementatie van de EU-verordening verklaarde deel van deze kostprijsverschillen (implementatie) en het verschil in kostprijs ten opzichte van Nederland bij theoretische toepassing van de kale EU-verordening (EU harmonisatie)

Belangrijkste verschillen in nationale publieke en private regelgeving¹

Aspect	EU-verordening	België	Denemarken	Duitsland	Frankrijk	Verenigd Koninkrijk
Herkomst diervoeders	Bij voorkeur van eigen bedrijf	Zie EU-verordening	Zie EU-verordening	50% van eigen bedrijf	40% van eigen bedrijf	Zie EU-verordening
Gangbare diervoeders	Maximaal 20% van rantsoen	Zie EU-verordening	Zie EU-verordening	Maximaal 15% van rantsoen	Maximaal 10% van rantsoen	Zie EU-verordening
Speenleeftijd (dagen)	Niet gedefinieerd	Zie EU-verordening	49	Zie EU-verordening	40	42
Gangbare vleesbiggen	Toegestaan, direct na spenen <25 kg	Zie EU-verordening	Verboden	Met staart en van stro	<15 kg, van omschakelingsbedrijf, van stro of van open lucht huisvesting	Verboden
Stikstofnorm	170 kg N/ha	Zie EU-verordening	140 kg N/ha	112 kg N/ha	Zie EU-verordening	Zie EU-verordening
Oppervlakenorm guste en dragende zeugen	Binnen 2,5 m ² , buiten 1,9 m ²	Buiten 10 m ²	Zie EU-verordening	Zie EU-verordening	Zie EU-verordening	Binnen 3 m ² , buiten 3 m ²
Oppervlakenorm kraamzeugen	Binnen 7,5 m ² , buiten 2,5 m ²	Buiten 10 m ²	Zie EU-verordening	Zie EU-verordening	Zie EU-verordening	Zie EU-verordening
Weidegang	Niet verplicht	Dragende zeugen	Zeugen, beren en opfokzeugen	Guste en dragende zeugen	Zie EU-verordening	Alle varkens

1) Nederland past EU-verordening toe

getallen zou daarom een hoge prioriteit moeten krijgen. Betrouwbare en representatieve data zijn een eerste vereiste voor goed gefundeerd wetenschappelijk onderzoek.

Het valt op dat noch de Nederlandse overheid, noch de Nederlandse private certificeringorganisatie Skal substantieel afwijken van de EU-verordening. De eisen voor de biologische varkenshouderij zijn daarmee ruimer dan ze

voor de invoering van de verordening waren. Volgens diverse Nederlandse marktpartijen, waaronder de Conventantgroep Opschaling biologische varkenshouderij, zijn wel aanscherpingen gewenst. Gedacht wordt aan de verplichting van weidegang voor guste en dragende zeugen, een minimale speenleeftijd van 40 dagen en een verbod op opleg van gangbare vleesbiggen. De ingezette Europese harmonisatie van re-

gelgeving sluit niet aan bij de uitwerking in de praktijk. Verschillen tussen landen zijn van invloed op de kostprijs en naar verwachting tevens op de opbrengsten, op het consumenten-imago en op de ontwikkeling van de biologische varkenshouderij. Aanpassing van de regelgeving is gewenst om aan te sluiten bij de internationale eisen voor biologische varkensvleesproductie.